

## Sunuş

*İleti-ş-im* dergisinin 17'nci sayısı sinema konusunda iki yazıya yer veriyor. Yazılardan ilki Cem Pekman ile Selin Tüzün'ün kaleme aldığı "*Recep İvedik: Kahramandan Ürüne*", ikincisi ise Özgür Adadağ'ın imzasını taşıyan "*Ulusü Eğütmek: İki Dünyü Savaşı Arası Dönemde Eğütcü Sinema*" başlığını taşıyor.

İlk yazıda Pekman ve Tüzün, piyasaya çıktığında gişe rekorları kıran *Recep İvedik* isimli filmin anti-kahramanı olan *Recep İvedik* karakterinin doğuşunu hazırlayan medya ve sinema sektörünün ekonomik yapılanmasını incelemektedir. İncelemelerinde ekonomi-politik yaklaşımı bakış açılarının merkezine yerleştiren yazarlar, bir popüler kültür kahramanı olarak nitelendirilebilecek *Recep İvedik* karakterinin, tüketim toplumunun ürettiği bir tüketim nesnesi olması olgusunu tartışmaktadır. Yazı günümüzde bir popüler kültür kahramanı olarak tüketilen *Recep İvedik* karakterinin medyanın ekonomik yapılanmasıyla bağlantısını kurmaktadır. Bunu yaparken *Recep İvedik* örneği üstünden medya ürünlerinin günümüzdeki üretim, dağıtım ve tüketim süreçlerinin iç içe geçen yapısının temel niteliklerine dikkati çekmektedir. Yazıda, *İvedik* karakterinin televizyon, sinema ve reklam gibi farklı kültürel üretim alanlarının ticari mantığına uygun olarak üretilmesi, dağıtılması ve tüketilmesi ayrıntılarıyla tartışılmaktadır. *İvedik* karakteri günümüze damgasını vuran tüketimci kapitalizmin, bu kapitalizme dâhil olma arzusunda olanları (özellikle modernliğe dâhil olmak için hep geriden istekle koşanları) nasıl içten fethettiğinin iyi bir örneğidir. Fetihten kastım, modernliğin bizimki gibi Marshall Berman'ın *Katı Olan Her Şey Buharlaşıyor* başlıklı yapıtında kullandığı deyişle "az gelişmişliğin modernizmi" (1994: 243) kılığına

girdiği ülkelerde modernliği ya içten ama dilsiz bir şekilde talep eden kitleleri uzun sessizliklere mahkûm etmesini ya da tüketimci kapitalizmle birlikte siyasi, kültürel, ekonomik eşitlik taleplerini parodikleştirerek ve rutin bir modernleşmenin kurbanı haline getirerek asıl amacından saptırmasını kastediyorum. Recep İvedik imgesini tüketenler kendileri için nasıl bir modernlik ya da post-modernlik deneyimi oluşturmuştur sorusu ise başka yazıların kendisini yanıtlaması için bekliyor.

*“Ulus Eđitmek: İki Dünya Savaşı Arası Dönemde Eđitici Sinema”* konulu ikinci yazıda Özgür Adadağ, iki dünya savaşı arası dönemde Batı Avrupa ülkelerinden bazıları ile Amerika Birleşik Devletleri’nde politik iktidar ve kurumların sinemadan toplumsal sağlık olarak adlandırdıkları toplum projelerini yaşama geçirmek için nasıl faydalandıklarını incelemektedir. Hem Avrupa kıtasından hem de Amerika kıtasından seçilen ve geniş bir yelpaze oluşturan, yazarın iki dünya savaşı arasında üretilen ve dağıtılan “eğitici filmler” terimiyle nitelediği filmler, yazıda toplumsal sağlık eğitimi amacıyla ele aldıkları konular; konuları ele alış ve işleyiş biçimleri açısından okunmuştur. Bu film okumasının amacı, filmlerin üretildiği tarihsel uğrakların düşünce iklimiyle, iktisadi ve politik koşullarıyla bağlantısını ortaya çıkarmak; filmsel anlatıları zamanlarının tanıkları olarak konuşmaya davet etmektir. Adadağ’ın yazısı kültür ürünlerinden ideolojik amaçlarla nasıl yararlanıldığını ortaya koyarken, günümüzde Türkiye’de yaygınlaşan kamu spotu başlıklı “sigara bağımlılığından” ya da “obeziteden” nasıl kurtulunacağını tanıklıklarla anlatisallaştıran reklam filmlerinin üstünde düşünmeye davet ediyor. Kültürel ürünlerin ideolojik amaçlarla tarihsel dönemlere göre farklılaşan kullanımları, iktidar ile bilgi arasındaki ilişkinin sorgulanmasının iletişim bilimlerinde gündemden asla düşmeyeceğini de akıllara getiriyor.

*İleti-ş-im’in* üçüncü yazısı doktora öğrencisi Nurhan Kavaklı’nın *“Güvenli İnternet Hizmeti Uygulaması’nın Yazılı Basında Sunumu: Haberlerdeki Aktörler ve Çerçevelemeler”* başlıklı yazısıdır. Kavaklı yazısında 2011 yılında Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu’nun (BTK) internet kullanımını merkezi bir filtreleme sistemiyle düzenleme ve güvenli kılma girişimine odaklanmaktadır. Eđitici sinema konusunda Adadağ’ın yukarıda değinilen yazısının dikkati üstüne çektiği modern devlet bağlantılı egemen ideolojinin toplum mühendisliği açısından sinemayı araç olarak kullanması, çoğu zaman iletişim araçlarıyla kullanıcıların ne yapacağına devletin düzenlemeleriyle müdahil olmasında da karşımıza çıkmaktadır. Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu’nun imzasını taşıyan Güvenli İnternet Hizmeti Uygulaması, kamusal alanda tartışılan bir siyasi konuya dönüşmüştür. Yazısında Kavaklı güvenli internet hizmeti konusundaki söylemleri dört gazetede yer alan haber ve köşe yazılarının içerik analizi üstünden incelemektedir. Bu tür çalışmaların medya kullanımına dair siyasi iktidar düzenlemeleri hakkında sadece toplumda ciddi iktidar odağı haline gelmiş ve kurumsallaşmış gazetecilerin perspektiflerinin ele alınmasının ötesinde, farklı kamusalıklar oluşturan ve egemen kamusal alanda seslerini duyurmaya çalışan farklı toplumsal kesimlerin perspektiflerini öne çıkarılacak şekilde yapılması

toplumsal özgürlük deneyimlerinin genişliğine çıkartılması açısından faydalı olacaktır.

*İleti-ş-im* dergisinin 17'nci sayısında Galatasaray Üniversitesi'nde 20-21 Ekim 2011 tarihinde, *Question de genre en Europe et en Turquie* (Avrupa'da ve Türkiye'de Toplumsal Cinsiyet Sorunu) konusunda yapılan konferansta sunulmuş bir bildiriye de yer veriyoruz. Bildiri metninin elden geçirilerek geliştirildiği bu versiyonunda, geçtiğimiz dönemlerde Medya ve İletişim Çalışmaları Doktora Programı'nda öğrenci olan ve şu an tezlerini yazmakta olan Zafer Çeler ve Mutlucan Şahan ile birlikte Türk modernleşmesinin otoriter yapısının kadının siyasi aktör olmasında ya da olamamasında üstlendiği modernleştirici pratiklerin eleştirisini yaparken, Türkiye'deki feminist hareketin farklı gelişim seyri içinde kadının kendisi için politik aktör olma süreci açısından ortaya koyduğu gelişmeleri ele aldık. Özellikle de Kürt muhalif hareketi içindeki kadınların siyasi aktörlük deneyimlerinin etnik kimlik savunusunun ve siyasetinin ötesinde bir boyuta taşınma imkânı olup olmadığı sorusunu sorduk.

Makalelerin ve bildirinin ardından ise Kitap Eleştirileri ve Kitap Tanıtımları başlıklı kısımlar geliyor. Kitap Eleştirileri kısmında Bernard Stiegler'in Türkçe'deki ilk kitabı olan, Monokl Yayınları'ndan 2012 Aralık tarihinde çıkan *Politik Ekonominin Yeni Bir Eleştirisi İçin* kitabı hakkında benim büyük bir hazla kaleme aldığım "*İletişimsel, Enformasyonel ve Sayısal Teknolojiler Üzerine Eleştirel Bakış*" adlı yazı yer alıyor. Stiegler içinde yaşadığımız tüketimci kapitalizmin nasıl eleştirileceğine dair inanılmaz bir siyasi ses olarak dikkati çekiyor. Tekniği ele aldığı diğer felsefi kitaplarında geliştirdiği derin felsefi düşüncelerine, *Ekonomi Politikin Yeni Eleştirisi* gibi hacimce az ama içerik açısından inanılmaz önemli kitaplarında siyasi bir aura kazanıyor. Bu kısımda Zafer Çeler'in kaleme aldığı "*Manuel Castells ve Ağ toplumu: İdeoloji Olarak Enformasyon*"; Stiegler'in eleştirdiği tüketimci kapitalizmin kısa vadeli çıkar arayışının adının konulmadan yüceltilmesine imkân sağlayan ağ toplumu, enformasyon toplumu gibi adlandırmalarla çağımızın yüzleşmekten kaçındığı sorunların üstüne örten teknolojinin saf bir gösterge olarak kutsanması eğiliminin eleştirisine ayrılmıştır. Bu kısmı doktora öğrencilerinin bu yılki "*Kültürlerarası İletişim*" dersinde okuduğu Julia Kristeva'nın *Kötülüğün Güçleri: İğrençlik Üzerine Bir Deneme* (Ayrıntı Yayınları, 2004) kitabından esinledikleri okumalar izlemektedir. İlk yazı Umur Bedir'in yazdığı "*Sınırların İhlali: Kristeva'da 'Dehşet'in Göstereni Olarak Edebiyat*" başlığını taşıyor. Umur yazısında Julia Kristeva okumasından yola çıkarak sınır ihlallerinin ve dışlamaya dayalı düşünce ve davranışların hem politik, dini ve kültürel hem de edebi uzamlarda gerçekleştirdiği serüvenleri teorik perspektiften ele almaktadır. Merve Kurt ile Aydın Çam ise "*Mehmet Erte'de Huzursuzluk: Bakış ve Beden*" başlıklı yazılarında, Julia Kristeva'nın kitabından yararlanarak, Mehmet Erte'nin, *Tasma* (2009) ve *Kaşıntı* (2010b) isimli *Kitap-lık* Dergisi'nde çıkan öykülerini, *Bakışın Kırlettiği Ayna* (2008) isimli öykü kitabını ve son yapıtı olan *Sahte* (2012) isimli romanını nesnelere ile beden arasında kurulan ilişki ve bu ilişkinin yarattığı huzursuzluk teması etrafında okumaktadırlar.

Dergimizin Kitap Tanıtımları kısmında ise Halime Yücel Bourse ile Michel Bourse'un imzasını taşıyan, Ayrıntı Yayınları'ndan 2012 Aralık ayında yayımlanan kitabı *İletişim Bilimlerinin Serüveni* ile Gaye Aslı Sancar'ın kaleme aldığı *Kamu Diplomasisi ve Uluslararası Halkla İlişkiler* isimli Beta Yayınevi'nden, Temmuz 2012 tarihinde çıkan kitaba ayrılmıştır.

Bu sayının çıkması için çaba gösteren herkese teşekkür etmek isterim. Özellikle de doktora öğrencilerinin okumalarıyla dergiyi daha canlı bir akademik tartışma alanına dönüştürmek için gösterdiği çabalara; dergi editörlerimiz Tolga Çevikel ile Ece Vitrinel'e *İleti-ş-im* dergisinin 17'nci sayıya ulaşana kadar yayımlanmasını olası kılan ilgilerine ve çalışkanlıklarına en içten teşekkürlerimi sunmak istiyorum. Katkılarıyla dergimizi zenginleştiren, makaleleri değerlendiren hakemlerimizin, yazarlarımızın ve dergi editör yardımcılarımızın tüm bu çabaları olmasa gerçekten *İleti-ş-im* dergisi de olmazdı.

İyi okumalar dileğiyle...

Doç. Dr. Nilgün Tatal Cheviron